

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Most 14. 5. 2012
Č. j.: SRS 019370/2012

Oblastní odbor SRS
Pražská 765
440 01 Louny

Zpráva č. 7 - Oblastního odboru Louny o výskytu škodlivých organismů a poruch za období 7. 5. - 13. 5. 2012

1. Počasí

V období 7. 5. až 13. 5. panovalo počasí proměnlivého charakteru. Z počátku, při přechodu frontálního systému, bylo oblačno a poměrně chladno. Denní teploty se pohybovaly mezi 15 až 20 °C a noční klesaly na 5 °C, místy i níže. Toto údobí bylo, ve srovnání s předchozím, o něco bohatší na srážky. Srážková činnost však byla v různých částech oblasti rozdílná. Například na Českolipsku byl naměřen 1 mm, v Jirkově (okres Chomutov) 13,5 mm, na Litoměřicku (Doksany) pouze cca 0,3 mm a na Žatecku, kde byly zaznamenány i kroupy (Kaštice a Oploty), 1 – 3 mm.

Od 8. 5. se začala oblačnost protrhávat na polooblačno až jasno a teploty se postupně, ale výrazně zvyšovaly. Denní dosahovaly 28 °C (místy i překonaly 30 °C) a noční se pak pohybovaly mezi 13 – 15 °C.

Odpoledne 12. 5. začala přes oblast postupovat další studená fronta, která přinesla četné bouřky s deštěm (na Žatecku přívalovým) a silným větrem. Úhrn srážek v tomto údobí činil v České Lípě a Děčíně 8 mm, v Jirkově (okres Chomutov) 4,2 mm, v Mostě 9 mm a na Žatecku 8 mm. Po odeznění bouřkové činnosti bylo polooblačno až oblačno a opět nastalo poměrně chladné období. Denní teploty byly do 15 °C a noční klesaly až na 2 °C.

Vzhledem k poměrně dlouho trvajícímu a velkému deficitu vláhy v půdě, byly i malé úhrny srážek přínosem, avšak riziko ohrožení suchem se nikterak významně nesnížilo, a to i díky mírnému až čerstvému větru, který po celé období foukal. Ve srovnání s předchozím obdobím se sice oblast s velkým rizikem ohrožení suchem nápadně zmenšila, ale zároveň se zmenšily i oblasti s rizikem malým a mírným. Na úkor toho se však zjevně zvětšila oblast se středně velkým rizikem. Podle ČHMÚ – Monitoring zemědělského sucha, (7. 5.) bylo toto riziko vyhodnoceno jako **malé** již jen v nejsevernější části okresu Liberec a v oblasti Krkonoš. Jako **mírné** bylo posouzeno ve východní polovině okresu Chomutov, v západní části okresu Most, na vrcholech Krušných hor v okresech Teplice a Ústí nad Labem, v nejsevernější části Šluknovském výběžku a na jihu Liberecka a Semilská. Oblast **středně velkého** rizika ohrožení suchem pak zahrnuje převážnou část okresů Česká Lípa, Děčín, Chomutov, Most, Ústí nad Labem, střední část okresu Louny a horskou část okresu Teplice. **Velké** je pak toto riziko v celém okrese Litoměřice, v převážné ve východní části okresu Louny, částečně i v jižních oblastech okresů Most a Teplice. Současný vývoj meteorologické situace naznačuje, že se tyto poměry opět změní.

ČHMÚ - Riziko ohrožení suchem pro území ČR. Vymezuje pět stupňů ohrožení suchem: 1 - **malé**, 2 - **mírné**, 3 - **středně velké**, 4 - **velké**, 5 - **nejvyšší**. Čím je tento stupeň vyšší, tím je vyšší riziko ohrožení suchem. Výsledná mapa vzniká kompilací výsledků získaných ze tří metod hodnocení sucha: měřené vlhkosti půdy, vypočtené vláhové bilance a vypočtené bilance srážek a evapotranspirace. Aktualizace výsledné mapy se provádí 1x týdně v úterý.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

I přesto, že se projevují dopady srážkového deficitu, vývoj polních plodin probíhá uspokojivě a rostliny již prakticky dohnaly opoždění ve vývoji z předešlých období. Případné další srážky by ovšem velmi prospěly k zajištění jejich dalšího plynulého vývoje. Je otázkou, jak do růstu plodin zasáhnou předpovídané přízemní mrazíky (jejich síla a délka trvání).

Na **Českolipsku** u všech plodin probíhá aplikace přípravků na ochranu rostlin, případně i kapalných hnojiv. V obilovinách je zaměřena na fungicidní ochranu proti padlí, Dále pokračuje aplikace insekticidů a fungicidů do květu řepky. V sadech postupuje ošetření fungicidy proti padlí a strupovitosti jabloně, ošetření insekticidy proti náletu živočišných škůdců a herbicidy k ošetření travních pásů.

V okresech **Děčín** a **Ústí nad Labem** probíhá příprava pozemků určených pro výsadbu zelí a zálivka nově vysázených jahodníků.

I v okrese **Chomutov** u všech plodin postupuje aplikace přípravků na ochranu rostlin, případně i kapalných hnojiv. Jisté problémy v hospodaření na pozemcích zde (např. Droužkovice, Hrušovany, Jirkov a jinde) nadále způsobuje realizace dvou rozsáhlých liniových staveb (komunikace R7 a tranzitní plynovod).

Na **Semilsku** je činnost v tomto období u všech plodin směřována na ochranu a výživu rostlin. V nižších polohách začíná sklizeň pícnin na orné půdě (vojtěška a intenzivní luční porosty).

V oblasti **Žatce** probíhá v obilovinách intenzivní ošetření fungicidními přípravky proti houbovým chorobám, je dokončována ochrana proti plevelům. Ve chmelnicích intenzivně pokračuje zavádění - lze konstatovat, že pro tuto chvíli je zavedeno 60 % výměry chmele.

OBILNINY

Na Lounsku jsou ve většině lokalit porosty obilnin zregenerované a zapojené. V okrese Semily ozimy dobře reagují na dodaný dusík nejen růstem, ale i zbarvením porostů. Jařiny zatím tuto rychlost vlivu nevykazují. V okresech Most a Teplice postupuje ošetřování proti plevelům a přihnojování obilovin.

PŠENICE OZIMÁ (RF 31–41 BBCH, tj. fáze 1. kolínka: první kolínko těsně nad povrchem půdy zjistitelné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm až pochva praporcového listu se prodlužuje)

V okresech Most a Teplice probíhá zahušťování porostů pomocí pesticidů a zmíněné ošetření proti plevelům. V okrese Semily byl odebrán vzorek, který byl následně zaslán do diagnostické laboratoře v Olomouci k ověření případné přítomnosti viróz.

První slabý výskyt **světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici – repentis*)** byl zaznamenán v okrese Ústí nad Labem (Rehlovice, 9. 5.).

Fungicidní ošetření se obvykle provádí v kombinaci proti komplexu listových chorob v období metání. Ošetřují se porosty, které mají skvrny choroby na horních třech listech v množství více než 5 % zasažených listů. Hodnotí se 20 rostlin při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny).

Střední výskyt **tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** byl pozorován v okrese Ústí nad Labem (Rehlovice, 9. 5.).

Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice u 20 rostlin (odnoží) odebraných při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny).

Ošetření se provádí při dosažení prahu škodlivosti, jestliže je při pozorování nalezeno více než 12 % listů s výskytem pyknid.

Na Českolipsku byl pozorován všeobecný nárůst výskytu **padlí pšenice na ozimé pšenici (*Blumeria graminis f. sp. tritici*)**. Střední výskyt byl pozorován tamtéž (Velký Grunov, 9. 5.). Podle vlastních pozorování agronomů jsou náchylné odrůdy zasaženy i velmi

silně. V okrese Liberec (Chrastava, 10. 5.) byl zaregistrován jeho první slabý, nicméně plošný výskyt. Vzhledem k vývoji a předpovědi počasí lze předpokládat další nárůst.

Hodnotí se počet listů s výskytem jedné nebo více kupek padlí. Na líci listů, ale i pochvách jsou malé válcovité, světle šedé polštářky (kupky) mycelia, které později tmavnou. Po vymetání se objevují kupky i na klasových listenech. V kupkách se posléze objevují tmavé, kulaté 0,1-0,2 mm velké plodnice (kleistotecia). Silně napadené listy žloutnou a předčasně odumírají.

Použití fungicidů přichází v úvahu nejčastěji ve fázích 37-59 DC, tj. od objevení posledního listu nejpozději do končícího metání. Za prahovou hodnotu napadení považujeme stav, kdy v průměru 70 a více procent horních tří listů je napadeno (bez ohledu na stupeň napadení).

V okrese Litoměřice (Chotíněves) nebyli ve feromonových lapačích zaznamenáni žádní jedinci **obaleče obilného (Cnephasia pumicana)**, avšak na listech byly zjištěny jeho housenky (Slatina).

Vyskytuje se ve škodlivém množství jen v některých letech a to jen lokálně v nejnižnějších částech republiky. Obvykle napadá jen okraje porostů. K plošnému napadení dochází jen při přemnožení a při větrném počasí v období migrace housenek. Housenky snižují výnos a znehodnocují zrna.

Pro monitorování škůdce lze použít feromonový lapač Deltastop CPP. V ČR není registrován proti obaleči obilnému žádný přípravek.

Na Českolipsku (Velký Grunov, 9. 5. Kravaře, 10. 5.) byl na listech pozorován první slabý výskyt vajíček **kohoutků (Oulema spp.)**, avšak larvy doposud nalezeny nebyly. První slabé výskyty larev a vajíček byly zjištěny v okrese Ústí nad Labem (Řehlovice, 9. 5.) a na Žatecku (Kličín a Lužec). Střední výskyt larev pak byl zaznamenán v okrese Liberec (Chrastava, 2. 5.). V okrese Louny (Chrastín, 7. 5.) pak byl pozorován slabý výskyt dospělců.

V okrese Louny (Žatec, 9. 5.) byl zaregistrován první výskyt dospělců **kohoutka černého (Oulema melanopus)**.

Pozorování imág kohoutků se zahájí v případě, že předcházejí 4 dny (nemusí následovat za sebou) s maximální denní teplotou vzduchu vyšší než 17° C a současně byla dosažena suma efektivních teplot SET_(6,0) = 110° C, od 1. 1. Další pozorování (vajíčka a larvy) se provede při dosažení hodnoty SET_(6,0) = 400° C od 1. 1. Pozorování se po týdnu opakuje do doby zjištění 50 % vylihých larev. Hodnotí se 100 odnoží na různých místech rovnoměrně rozložených v porostu (10 míst x 10 odnoží rostoucích za sebou v řádku) a zjistí se průměrný počet vajíček, nebo larev na listech, nebo stéblu jedné odnože.

Ošetření se provádí při dosažení, nebo překročení prahu škodlivosti, tj. při výskytu více než 0,6 vajíček a larev na 1 odnož.

JEČMEN OZIMÝ (RF 31–51 BBCH, tj. fáze 1. kolínka: první kolínko těsně nad povrchem půdy zjiitelné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm až počátek metání: špička klasu /laty/ vystupuje z pochvy nebo ji proráží bočně)

Na Semilsku byl odebrán vzorek, který byl následně odeslán do diagnostické laboratoře v Olomouci k analýze na případný výskyt viróz. V okresech Most a Teplice pokračuje ošetření herbicidy. Na Žatecku jsou jednotlivé porosty v rozdílné růstové fázi a to vlivem působení **zimních mrazů**.

Slabý výskyt **padlí ječmene (Blumeria graminis f. sp. hordei)** byl zaznamenán na pozorovacím bodu v okrese Semily (Záhoří u Semil).

V RF 32 (objevení 2. kolínka) se hodnotí napadení rostlin s příznaky výskytu padlí ječmene (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě a v RF 49-51 (počátek metání) se hodnotí napadení listů, tj. velikost plochy čepele s příznaky výskytu padlí ječmene (kupkami nebo myceliem).

Chemickou ochranu provádíme především od končícího odnožování až po plný vývin posledního listu (fáze 29-39 DC), jestliže většina odnoží má výskyt padlí na některém z horních tří listů. Čím časnější je napadení, tím větší je riziko škod. Fungicidní ošetření se obvykle provádí v kombinaci proti komplexu listových chorob. Je třeba střídát skupiny fungicidních účinných látek s cílem oddálit vznik rezistence patogena.

První výskyt **třásněnky (*Thysanoptera sp.*)** byl zaznamenán v okrese Litoměřice (Zimoř).

První výskyt **mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*)** byl zaregistrován na Žatecku (Tuchořice).

Tato mšice se nachází především na stéblech a stopkách klasů. Při masovém výskytu způsobují všechny druhy mšic poškození rostlin sáním, přenosem viróz a vylučováním medovice. Největší škody působí v období kvetení a mléčné zralosti. V porostu se kontroluje 50 odnoží odebraných při průchodu porostem minimálně 20 metrů od okraje porostu.

Přímá ochrany aficidy a insekticidy je vhodná při výskytu 3 a více mšic na jednu kontrolovanou odnož v období konce metání.

V okrese Česká Lípa (Brniště, 9. 5. a Janovice, 10. 5.) byly na listech pozorovány první slabé výskyty vajíček **kohoutků (*Oulema sp.*)**, avšak larvy dosud nalezeny nebyly.

ŽITO (RF 55 BBCH, tj. střed metání: báze ještě v pochvě)

Na Podbořansku byl zjištěn silný výskyt **padlí travního (*Blumeria graminis*)** - kupky padlí již na listu F3.

JEČMEN JARNÍ (RF 21-49 BBCH, tj. prvá odnož viditelná: počátek odnožování až špičky osin: osiny jsou viditelné nad ligulou praporcového listu)

V okresech Most a Teplice postupuje ošetření porostů herbicidy. Na Žatecku jsou patrné rozdíly ve vývoji rostlin v závislosti na době setí.

Na Semilsku byl shledán první slabý výskyt **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)**.

U infekce z osiva se první příznaky objevují již na klíčcích pochvách (koleoptile) v podobě nenápadných světle hnědých proužků. Skvrny pak přecházejí na listové čepele v podobě podélných hnědých skvrn, které se zvětšují nebo splývají a často vykazují příčné proužky (sít'ování). U mladých listů bývá charakteristické sít'ování vidět jen v procházejícím světle. Koncem sloupkování a při metání bývají skvrny mnohem nápadnější, a při silném napadení celý list zasychá, avšak netřepí se jako u pruhovitosti ječné. V některých případech skvrny nemají charakteristické sít'ování. Může jít o specifickou formu patogena nebo o specifickou reakci odrůdy. Metání klasů není touto chorobou ovlivněno. Silně napadené rostliny však mohou mít zahnědlé špičky zrn a sníženou klíčivost.

Aplikace listových fungicidů přichází v úvahu při šíření choroby do vyšších listových pater. Nejspíše to bude již ve fázi 30 DC (vzpřimování porostu), obvykle kolem fáze 32-39 DC (2. kolínko až poslední list) výjimečně při počínajícím metání. Za prahovou hodnotu pro nasazení fungicidu lze považovat stav, kdy 20-30 % druhých až čtvrtých listů shora vykazuje napadení. Vzhledem k charakteru fungicidů povolených proti sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene lze přitom počítat skvrny způsobené touto skvrnitostí a původcem spály ječmene.

V okrese Louny (Hřivčice, 9. 5.) byl pozorován velmi slabý výskyt **kohoutků (*Oulema sp.*)**. Ohniskově střední výskyt byl zaznamenán na Liberecku (Bílý Kostel nad Nisou, 10. 5.). V okrese Česká Lípa (Holany, 10. 5.) byly na listech pozorovány první slabé výskyty vajíček, avšak larvy dosud nalezeny nebyly. Ty byly zjištěny v okrese Litoměřice (Chotiněves).

Na Žatecku byl zaznamenán první výskyt **kohoutka modrého (*Oulema gallaeciana*)** a **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)**.

V oblasti Lovosic (Siřejovice) byly objeveny první larvy **obaleče obilného (*Cnephasia pumicana*)**.

KUKUŘICE (RF 05-10 BBCH, tj. kořínek vystoupil ze semene až 3. list vyvinutý)

V okrese Chomutov (Všestudy) byla plodina zaseta 4. 5. Na Českolipsku jsou prohlédnuté porosty pravidelně vzešlé a v dobrém zdravotním stavu.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 19-34 BBCH, tj. 9 a více listů vyvinuto, nebo 9 a více úponků vyvinuto až 4. internodium viditelné)

V okresech Česká Lípa, Litoměřice a na Žatecku jsou porosty vyrovnané a bez výskytu chorob a škůdců.

První slabý výskyt kyjatky hrachové (*Acyrtosiphon pisum*) byl zjištěn v okrese Liberec (Chrastava, 10. 5.).

PELUŠKA SETÁ (RF 13 BBCH, tj. 3. list se zálistky, úponek plně vyvinutý)

Na Semilsku (Mašov, 9. 5.) bylo zjištěno charakteristické poškození listů listopasem čárkovaným (*Sitona lineatus*).

OLEJNINY

Teplé a slunečné počasí s minimálním množstvím dešťových srážek omezilo výskyt některých škodlivých organismů (např. plísňě šedé), ale přispělo naopak k rozšíření škůdců, působících v době květu řepky.

ŘEPKA OZIMÁ (RF 65-69 BBCH, tj. plný květ: asi 50 % květů na hlavním stonku otevřených, první korunní plátky již opadávají až konec květu)

V okresech Most a Teplice jsou porosty pro tuto chvíli bez výskytu škodlivých organismů. Na Žatecku probíhá druhé ošetření proti škůdcům v šešulích.

První slabé výskyty bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*) byly zaznamenány v okresech Děčín (Arnoltice, 10. 5.), Chomutov (Droužkovice a Všestudy, 10. 5.), Ústí nad Labem (Dubice nad Labem, 9. 5.), Semily a na Žatecku. V okrese Česká Lípa (Pavlovice a Tuhaň, 7. 5., Velenice, 9. 5.) byl shledán výskyt střední až silný a v okrese Litoměřice pak silný.

Drobný „komárek“ z čeledi bejlomorkovitých (Cecidomyiidae). Dospělci jsou 1,2-2 mm dlouzí, podobní drobným muškám. Mají dlouhé nohy i tykadla, tmavou hrud' porostlou šedými chloupky a načervenalý zadeček. Žlutobílé, beznohé a bezhlavé larvy dosahující délky 2 mm, sají na vnitřní stěně šešulí a na nezralých semenech. V okrajových částech porostů může bejlomorka kapustová spolu s krytonoscem šešulovým způsobit v některých letech až 50% ztráty na výnosech. Uvnitř porostů nebývají ztráty vyšší než 10 %. Semena se scvrkávají a zasychají. Šešule jsou před začátkem zrání nažloutlé a zduřelé. Škodlivost se zvyšuje vypadáváním zdravých semen z předčasně puklých šešulí. Nejvíce jsou poškozovány okrajové části pozemků do hloubky 25-50 m.

Škodlivý výskyt je udáván při výskytu více jak 0,25 dospělce na jednu rostlinu. Chemickou ochranu je vhodné sloučit s ochranou proti krytonosci šešulovému.

V okrese Louny (Hřivčice - pozorovací body: Débeř a PB Pátecký les, 9. 5.) a na Žatecku byl v porostech zjištěn slabý výskyt blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*). Průzkumem v porostech na Semilsku byl zjištěn střední výskyt u okrajů a směrem do porostu se intenzita jeho výskytu snižuje.

Pozorování blýskáčka řepkového se provádí na obvodu porostu. Při teplotách do 12° C je možné provádět odpočty kdykoliv během dne, při teplotách nad 12° C se doporučuje provádět odpočty do 7,30 nebo po 17,00 hod. Odpočty brouků se provádějí v porostu, je třeba dát pozor na brouky zavrtané do květních pupat a neotřásat rostlinami (část brouků by mohla uletět, nebo spadnout).

Ošetření je nutno provést před květem, nebo na počátku květu. Při aplikaci přípravků je nutné dbát na ochranu včel.

První výskyt **krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstrictus*)** byl zaznamenán v okrese Liberec (Chrastava, 10. 5.). Jako slabý byl vyhodnocen výskyt v okresech Děčín (Arnoltice, 10. 5.), Chomutov (Droužkovice a Všestudy, 10. 5.), Ústí nad Labem (Dubice nad Labem, 9. 5.) a Louny (Žatecko). V okrese Louny (Hřivčice - pozorovací body: Débeř a PB Pátecký les, 9. 5.) byl pozorován střední výskyt a na Českolipsku střední až silný. Mikroskopickým vyšetřením materiálu z pozemků v oblasti Roudnice (Budyně nad Ohří) byly nalezeny larvy.

Krytonosec šešulový svým žírem umožňuje napadení šešulí bejlomorkou kapustovou. Oba škůdci společně mohou způsobit až 50 % ztráty na výnosech semen, zvláště v teplých letech. Navíc pozerky brouků přispívají k napadení rostlin houbovými chorobami.

Hodnotí se výskyt brouků na rostlinách – 2 x týdně v období od kvetení řepky (asi 30 % květů na hlavním stonku kvete) do plného květu (asi 50 % květů na hlavním stonku otevřených, první korunní plátky již opadávají), fáze 63-65 BBCH, Pozorování se provádí na protilehlých stranách honu (bloku) ve vzdálenosti 5 m od okraje porostu, kde se vždy namátkově vybere a prohlédne, rovnoběžně s okrajem, 25 rostlin (vždy po 10 krocích 1 rostlina) a to v době mezi 9. a 11. nebo 16. a 18. hodinou, ve dnech, kdy teplota v dopoledních hodinách dosáhne alespoň 15 °C. Pozorovatel prochází opatrně porostem a počítá sedící dospělé krytonosce šešulového.

Porosty se ošetřují podle signalizace od fáze žlutého poupěte (59 BBCH) do konce plného květu (67 BBCH) při výskytu alespoň jednoho sedícího dospělé krytonosce šešulového na jednu rostlinu, zjištěno na 4 x 25 vrcholových květenstvích v době mezi 9-11 hodinou a mezi 16-18 hodinou za slunečného a klidného počasí, kdy teplota v dopoledních hodinách dosahuje alespoň 15°C.

MÁK SETÝ (RF 22-26 BBCH, tj. fáze 1. a 2. pravého listu až fáze 6. pravého listu)

V okresech Litoměřice (Ploskovice a Kostelec nad Ohří) a Semily (Sekerkovy Loučky, 9. 5.) byl zaznamenán první nálet **mšice makové (*Aphis farae*)**.

V okresech Litoměřice (Ploskovice a Kostelec nad Ohří) bylo zjištěno silné poškození rostlin žírem **krytonosce kořenového (*Stenocarus ruficornis*)**.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 05-35 BBCH, tj. hlíza naklíčená, klíčky větší jak 2 mm až plný prodlužovací růst /cca 25 cm/)

V okrese Chomutov (Droužkovice) a Liberec probíhá klíčení. Na Žatecku již vzešly. Na Českolipsku a Semilsku v tomto období začaly vzcházet velmi rané odrůdy brambor u pěstitelů i zahrádkářů. Jako ochranu před přizemními mrazíky zde pěstitelé na větších plochách volí přikrývání vzešlých porostů zeminou. Malopěstitelé rovněž přikrývají nebo budou přikrývat porost netkanou textilií.

Na Litoměřicku byl zaznamenán první výskyt dospělců **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)**.

Škodí žírem brouků i larev, při přemnožení může docházet k holožírům. Za slunečného počasí v době mezi 9-17 hod. se prochází porostem ve směru výsadby. Při každém průchodu se kontrolují řádky a zaznamenává se počet brouků nebo ohnisek larev. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha. U porostů větších než 10 ha se prochází a prohlíží 0,2 ha. Porost je nutno projít nejméně 4 x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení. Škodlivý výskyt je udáván při překročení hranice 100 brouků nebo 140 ohnisek larev na 1/ha.

Ošetření lze průběžně provádět povolenými přípravky na ochranu rostlin.

ŘEPA CUKROVKA (RF 14-15 BBCH, tj. 4 listy (2. pár listů) vyvinuté až 5. listů vyvinuto)

V okrese Česká Lípa je porost rovnoměrně vzešlý. Na Žatecku jsou porosty rovněž dobře vzešlé a pro tuto chvíli bez výskytu škodlivých organizmů. Probíhá intenzivní ošetření proti plevelům. V okrese Semily se negativně projevuje **nedostatek vláhy**.

První výskyt kolonií **mšice makové (*Aphis farae*)** byl zjištěn v okresech Litoměřice (Čížkovice) a Semily (Přepeře, 9. 5.).

PÍCNINY **VOJTĚŠKA**

Slabý výskyt **kyjatky hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)** byl pozorován na Lounsku (Slavětín, 7. 5.).

TTP

Na Semilsku na hospodářsky využívaných lokalitách začal květ raných i středně raných trav i bylin.

V celém okrese Semily byl na lučních porostech ve větší míře zaznamenán výskyt **pampelišky lékařské (*Taraxacum officinale*)** a **pryskyřníku prudkého (*Ranunculus acris*)**.

CHMEL (RF 13-24 BBCH, tj. třetí pár listů vyvinutý až čtvrtý pár vedlejších výhonů viditelný, rostliny asi 1 m vysoké)

Ve chmelnicích na Českolipsku probíhá zavádění výhonů. Zavádění pokračuje i na Žatecku ve všech chmelových střediscích a lze konstatovat, že v lokalitě Údolí zlatého potoka je již zavedeno 60 – 70 % výměry chmelnic. Téměř na všech chmelnicích proběhlo ošetření proti dřepčíku chmelovému. Na Litoměřicku postupuje mechanická likvidace plevelů mezi řadami. Na Žatecku (Kaštice a Oploty, 9. 5.) bylo pozorováno poškození chmelových babek, pravděpodobně fuzariózami. Byl odebrán vzorek a zaslán do diagnostické laboratoře k přesné determinaci.

První výskyt **plísně chmelové (*Peronoplasmopara humuli*)** byl zaznamenán v oblasti Žatce (Stekník, 10. 5.).

První výskyt okřídlených stadií **mšice chmelové (*Phorodon humuli*)** byl zjištěn v okrese Litoměřice (Sířejovice).

Při přemnožení působí zasychání listů chmele a chmelových šištic. Zasychání a odumírání vzrostného vrcholu a výhonů. Důsledkem je snižování asimilační plochy a znehodnocení chmelových šištic. Oslabování rostlin. Výnosové ztráty 1-10%. Přenos viróz.

Je vhodná průběžná chemická ochrana, vždy na začátku tvorby kolonií larev mšic na rostlinách chmele (na spodní straně mladých, často nerozvitých listů, zejména na návětrné straně rostlin).

Na Českolipsku bylo na rostlinách pozorováno ohniskově silné poškození listové plochy **dřepčíkem chmelovým (*Psylliodes attenuatus*)**.

Ochranný zásah proti jarní generaci dřepčíka chmelového se doporučuje provést při zjištění střední intenzity napadení, tj. poškození (děrování) 5-10% listové plochy.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

Teplé a slunečné počasí podpořilo kvetení ovocných dřevin, ale také ovlivnilo rozšíření některých, dále uvedených, škodlivých organizmů. V ovocných sadech na Chomutovsku a Žatecku probíhá intenzivní ochrana proti škůdcům a houbovým chorobám.

HRUŠEŇ (RF 69-71 BBA, tj. konec kvetení, všechny korunní lístky opadlé, velikost plodu pod 5 mm až velikost plodu do 10 mm, opad plodů po květu)

V okrese Litoměřice v oblasti Liběšic (Horní Nezly) byla na plodech zjištěna vajíčka a na listových růžicích poslední stadium nymfy **mery hrušňové (*Psylla pyricola*)**.

V okrese Litoměřice v oblasti Liběšic (Horní Nezly) byl zaregistrován první výskyt **bejlo morky hrušňové (*Dasineura pyri*)**.

Střední výskyt **listohloda ovocného a podlouhlého (*Phyllobius pyri et oblongus*)** byl zjištěn v okrese Jablonec nad Nisou (Pěnčín, 9. 5.).

JABLOŇ (63-71 BBA, tj. asi 30% květů otevřeno až velikost plodu do 10 mm, opad plodů po květu)

Na Žatecku (Libočany, 10. 5.) byly zaznamenány první výskyty **padlí jabloňového (*Podosphaera leucotricha*)** na mladých letorostech. V okrese Semily (Žernov, 7. 5.) byl zjištěn jeho slabý výskyt a všeobecně silný výskyt na náchylných odrůdách pak byl zachycen v okrese Litoměřice (Kamýk u Litoměřic a Klapý).

Bělavé moučnaté povlaky na letorostech, listech, květech a mladých plodech. Povlaky jsou tvořeny podhoubím, na němž se na konidioforech diferencují konidie. Padlí jabloňové je povrchový parazit, do pletiv hostitele pronikají haustoria, která zajišťují výživu houby. V důsledku poškození a odumírání povrchových buněk se postižené části zbarvují šedozeleně, dochází k redukci růstu a k deformacím až zasychání letorostů a listů. Na napadených plodech se projevuje nápadná síťovitá rzivost, která je patrná až do sklizně. Při sekundární infekci vyvinutých listů vznikají světle zelené neohraničené skvrny, obvykle jen s nenápadným porostem podhoubí, dochází k mírným deformacím listů.

Chemická ochrana je nezbytná především v období těsně před, či na počátku sekundárního šíření choroby (1-2 týdny před květem) a dále dle potřeby až do července. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak (vhodnost podmínek pro šíření a skutečný výskyt) a možnosti použitého fungicidu (7-14 dnů). Převážná část fungicidů používaných proti strupovitosti jabloně je účinná také na padlí jabloňové.

První výskyt **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** na listech byl zjištěn v oblasti Libochovic (Kamýk u Litoměřic a Klapý).

Patogen napadá listy, květy a plody, zcela výjimečně i letorosty. Na obou stranách čepelí listů vznikají sazovité různě velké skvrny. Postižená místa nekrotizují a silně napadené listy opadávají. Obdobné skvrny i na květech a plodech. Silně napadené květy a malé plody opadávají. Na větších plodech různě velké a utvářené šedočerné skvrny, v důsledku nestejněho růstu postižených a zdravých pletiv dochází k deformacím a praskání plodů. Následně jsou postižené plody napadány hnilobami.

Ochrana je možno provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů. Při preventivní ochraně ošetřujeme průběžně po celou dobu nebezpečí primárních infekcí. Podle lokality a podmínek ošetřujeme od vyrašení do června, v intervalu 5 - 14 i více dní. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu (v období maximální intenzity růstu vývoj 2 - 3 listů týdně) a možnosti použitého fungicidu. Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí od fenofáze růžového poupěte do cca 1- 2 týdnů po odkvětu). Racionální prevence zohledňuje důsledně průběh počasí. Za suchých period se neošetřuje a ošetří se až před předpokládanou změnou počasí (deštěm). Pokud nastane neočekávaný déšť (proběhne infekce) ošetříme kurativně. Při kurativní (postinfekční) ochraně ošetřujeme až po splnění podmínek pro infekci. Tento systém vychází z poznání vztahu mezi dobou ovlhčení, teplotou a infekcí (Mills, 1951, La Plant, Jones, 1980). K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, při důsledném dodržování doby kurativní účinnosti.

V okrese Louny (Židovice, 11. 5.) bylo provedeno pozorování zaměřené na výskyt **pilatky jablečné (*Hoplocampa testudinea*)** a byl ohodnocen jako slabý.

První slabý výskyt **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** ve feromonových lapačích byl zjištěn v okresech Chomutov (Jirkov, 10. 5.), Liberec (Svijanský Újezd, 9. 5.) a Litoměřice (Kamýk u Litoměřic a Klapý). Silnému výskytu pak odpovídaly úlovky ve feromonových lapačích v okrese Děčín (Malšovice, 9. 5., Březiny u Děčína a Malšovice, 11. 5.).

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2 x týdně od 10. 5. do 15. 9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Signalizace nutnosti a doby ošetření závisí na volbě použitého přípravku. Ovicidy se používají ve dvou až třítydenních intervalech po ukončení květu jabloní, jakmile se zjistí ve feromonových lapačích úlovek 10 a více motýlků na lapák za 3-4 dny. Potřeba ošetření larvicidy se určuje kontrolami kladení škůdce, vizuálními prohlídkami 100 náhodně vybraných plodů. Práh hospodářské škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 náhodně zvolených plodů a k nim přilehlých listů.

Slabý výskyt **obaleče jabloňového (*Hedya nubiferna*)** ve feromonových lapačích byl zjištěn v okresech Chomutov (Jirkov, 7. 5. a 10. 5.), Most (Vteln, 9. 5.) a Litoměřice (Kamýk u Litoměřic a Klapý).

Sledování letu dospělců obaleče jabloňového do feromonových lapáků se provádí 2 x týdně od 1. 5. do 15. 9.

Termín larvicidního ošetření je podle signalizace cca 7 - 12 dní po vrcholu letové vlny.

První úlovky **obaleče zimolezového (*Adoxophyes orana*)**, odpovídající slabému výskytu byly nalezeny ve feromonových lapačích v okrese Most (Vteln, 9. 5.) a na Žatecku.

Sledování letu dospělců obaleče zimolezového do feromonových lapáků se provádí 2 x týdně od 1. 5. do 15. 9.

Na housenky 1. generace je nutné provést larvicidní ošetření v době maxima líhnutí (při >5 motýlů/lapák za 1 týden). Je-li let rozvleklý a nezaručuje-li délka reziduální účinnosti 1. aplikace dostatečnou spolehlivost, provedeme ještě 1 zásah.

První úlovky **obaleče růžového (*Archips rosanus*)** odpovídající slabému výskytu byly nalezeny ve feromonových lapačích v okrese Most (Vteln, 9. 5.).

U zahrádkářů na Turnovsku byly v pupatech jabloní zjištěny larvy **květopasa jabloňového (*Anthonomus pomorum*)**.

Ošetření v době květu jabloní je již neúčelné.

Peckoviny

BROSKVOŇ (RF 69 BBCH, tj. konec kvetení, všechny korunní lístky opadlé, velikost plodu pod 5 mm až velikost plodu do 10 mm, opad plodů po květu)

První výskyt **kadeřavosti broskvoně (*Taphrina deformans*)** ve slabé intenzitě byl zjištěn v okrese Most (Vteln, 9. 5.). Na Semilsku byly příznaky zjištěny u drobných pěstitelů – zahrádkářů.

Za příznivých podmínek pro infekce může dojít k napadení a zničení převážné části listů a k významnému poškození letorostů. Následně opadávají malé plody. V důsledku redukce listové plochy dochází k nepříznivému ovlivnění diferenciaci květů. Dřevní části silně poškozených stromů hůře vyžívají a mohou být poškozeny při přezimování.

Základní je ošetření v období nalévání pupenů. K tomuto prvnímu a základnímu ošetření jsou nejvhodnější měďnaté fungicidy. Vykazují vysokou účinnost a současně omezují napadení dřevních částí bakteriemi z rodu *Pseudomonas* a houbami, především z rodu *Leucostoma*. Dojde-li však po vyrašení k ochlazení, které zpomalí počáteční vývoj hostitele a prodlouží infekční období, je nutno ošetření podle potřeby 1-2 x opakovat v intervalu 7-10 (14 dní). Pozdější ošetření než v období těsně před květem je v našich podmínkách zcela zbytečné.

ŠVESTKA (RF 69-71 BBA, tj. konec kvetení, všechny korunní lístky opadlé, velikost plodu pod 5 mm až velikost plodu do 10 mm, opad plodů po květu)

První výskyt **obaleče švestkového (*Grapholita funebrana*)** v okrese Semily (Troskovice, 7. 5.) byl pozorován ve feromonových lapačích a dále v zahradách na Žatecku (9. 5.) a na Českolipsku (Újezd u Jestřebí).

Napadené plody se obvykle dříve zbarvují a předčasně opadávají. Často mívají na povrchu, v místech, kudy vnikla housenka dovnitř, kapičky kleje. Jsou měkčí než zdravé plody. V plodu je možno nalézt růžovou housenku a hnědý trus. Za vlhkého počasí plody zahnívají. Sledování letu dospělců obaleče švestkového do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1. 5. do 15. 9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Dospělci létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

TŘEŠŇ (RF 71 BBA, tj. velikost plodu do 10 mm, opad plodů po květu)

První výskyt kolonií mšice třešňové (*Myzus cerasi*) byl zaznamenán v oblasti Libochovic (Slatina).

VIŠEŇ (RF 69 BBA, tj. konec kvetení, všechny korunní lístky opadlé, velikost plodu pod 5 mm)

První slabý výskyt moniliové spály květů višně (*Monilinia laxa*) byl zjištěn v okrese Most (Vtelno, 9. 5.).

První slabý výskyt mšice třešňové (*Myzus cerasi*) byl zjištěn v okrese Most (Vtelno, 9. 5.).

Na konci letorostů jsou hnízda pokroucených a svinutých, medovicí pokrytých listů. Na jejich spodní straně kolonie černých lesklých mšic. Pokřivené a usychající letorosty. Bezkrídle živorodé samičky mají okrouhlý tvar. Jsou 1,8-2 mm dlouhé, silně vypouklé, černé a lesklé. Vajíčka jsou nejprve žlutozelená, později černá.

Ošetření v období po odkvětu je vhodné při zjištění alespoň pěti kolonií mšice třešňové na 100 letorostech.

Drobné ovoce

JAHODNÍK (RF 61-65 BBCH, tj. počátek kvetení: rozkvetlý první květ /A nebo primární květ/ až plný květ /B nebo sekundární a C nebo terciární květy otevřené/, první korunní lístky opadlé)

Výskyt květopasa jahodníkového (*Anthonomus rubi*) byl zjištěn v okrese Semily (Kvítkovice, 8. 5.) na neošetřovaných porostech malopěstitelů.

RYBÍZ (RF 71 BBCH, tj. počátek růstu plodů, první plody viditelné na bázi hroznu)

Pro tuto chvíli je oblast Úštěku (Horní Nezly) bez výskytu chorob a škůdců.

RÉVA VINNÁ (RF 19-55, tj. 9 a více listů je rozvinuto, květenství se zvětšuje, jednotlivé kvítky dosud hustě nahloučené)

Na Žatecku je v této době prozatím bez výskytu škodlivých organizmů.

První poškození listů původcem plstnatosti révy vinné, vlnovníkem révovým (*Colomerus vitis*), bylo zjištěno v oblasti Lovosic (Velké Žernoseky).

Slabý výskyt obalečika jednopásého (*Eupoecilia ambiguella*) je i nadále zjišťován v okrese Most (Čepirohy).

Ošetřuje se za 7-8 dní po vyvrcholení letu 1. nebo 2. generace. Proti 1. generaci se ošetřuje jen zcela výjimečně při malé násadě květenství (poškození mrazem, špatná diferenciací) a mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonových lapačích. Ošetření proti 2. generaci je účelné zpravidla tehdy, když se při začátku hromadného letu zjistí při 2 až 3 denním intervalu 8 -10 dospělců obaleče jednopásého nebo obaleče mramorovaného v průměru na jeden lapač.

Trvá-li let motýlů delší dobu (za chladného, deštivého a větrného počasí), je možno ošetření proti 2. generaci zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

OKRASNÉ DŘEVINY

V okrese Louny v současné době pokračují na pozemcích jarní práce – především přihnojování rostlin, aplikace regulátorů růstu a ošetřování proti škodlivým organismům a plevelům.

Vlnovník lipový (*Eriophyes tiliae*) byl poprvé zjištěn na Žatecku na lípách (9. 5.).

BRSLENY

Na Žatecku (Postoloprty, 10. 5.) bylo zpozorováno, že již 60 % okřídlené generace **mšice makové (*Aphis fabae*)** již opustilo zimoviště. Na Litoměřicku pokračuje jejich přelet.

OBECNĚ

Ve světelném lapači na Českolipsku dosud nebyly zaznamenány úlovky nočních motýlů.

Na Turnovsku byl po dešti minulý týden zaznamenán útok **slimáků (*Agriolimacidae*)** z příkopů silnic.

Za Oblastní odbor Louny zpracoval: Ing. Aleš Janeček